

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

'Een Theatrum van Representatie?' : Aartshertog Ferdinand van Oostenrijk stadhouder in Praag tussen 1547 en 1567

Simons, M.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Simons, M. (2009). 'Een Theatrum van Representatie?' : Aartshertog Ferdinand van Oostenrijk stadhouder in Praag tussen 1547 en 1567

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <http://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Verantwoording van het beeldverhaal

Verklaring van de symbolen:

+ foto van object uit de 14^e eeuw

beeldmateriaal of foto van een object te dateren in de 15de tot 18de eeuw, in min of meer authentieke staat

~ beeldmateriaal uit de late 18de of 19de eeuw

* 20ste- of 21ste -eeuwse reconstructie of foto van deels veranderd 16de-eeuws object

? datering onbekend

Afkortingen herkomst verwijzing:

[FA = fototeekna Ústav dějin umění AV ČR]

[MS = foto Madelon Simons]

Voorwoord

- V 001 = #I 032 detail. Terzio, ontwerp-tekening voor figuren Heldenrüst-kammer, pars II nr 18, aartshertog Ferdinand II, Wenen KHM, Ilg 1889, p.250-257
- V 002 = #2 051 Johann Minsinger, 'Notitieboekje' of tafellet van koning Ferdinand, rechter binnenzijde met witte toren van de Praagse Burcht rond 1530, een spiegelverkeerde verbeelding van de vestingmuur en het Westelijk paleis?, gedat. 1529, gesign. Lhotsky 1972, KHM Wenen, Kk. Inv.nr.5378
- V 003 = omslag van notitieboekje #2 051 KHM Wenen, Kk. Inv.nr.5378
- V 004 = #3 015 Opstand Stern ONB codex min 108/2 [FA]
- V 005 = #I 032 Terzio, ontwerp-tekening voor figuren Heldenrüst-kammer, pars II nr 18., aartshertog Ferdinand II, Wenen KHM, Ilg 1889, p.250-257
- V006 = ~3 001 Overzicht van waterleiding vanaf de bron: deWitte Berg tot in de Praagse Burcht, 18de eeuw, ingetekende route, Burcht tot ingang 'Neue Tiergarten' APH (Archiv Prazkeho Hradu) sbirka planů, c171/1-86 [FA]

Inleiding

- *I 001 Gevel gebouw Oude Stad, februari 1993 [MS]
- *I 002 Gevel Stern, zomer 2008 [MS]
- #I 003 Westelijke sterpunt, het gebouw heeft geen plint, zomer 2008 [MS]
- #I 004 Centrale hal Stern stucgewelf [FA]
- *I 005 Stern, zomer 2008 [MS]
- #I 006 Contouren van Stern en de vestingachtige constructie uit Bialostocki 1976 [fig.XIX]
- *I 007 Stern en balhuis [FA]
- #I 008 Godin detail uit Sigmund Elsässer, Innsbruck 1580, ingekleurde gravure Wenen KHM, Kk inv.nr. 5269
- #I 009 Paulus van Vianen, det. Burcht Zuidzijde met het Koninklijk Paleis. pentekening, Berlijn St.Mus.pr.kab. nr.11933
- #I 010 'Turnierbuch' aartshertog Ferdinand, na 1557, waterverf op papier, fol. 11, Wenen KHM, Kk.inv-nr.5134
- #I 011 Hans Bockberger, portret koning Ferdinand I, rond 1555KHM, Gg Inv.nr. 4386
- +I 012 De Boheemse kroon, bewaard in de St. Wenseslaskapel, oorspr. 14^e eeuws
- #I 013 Hutsky, Figura XVII uit Leven en martelaarschap van St Wenseslas, de heilige temidden van verzamelde adel
- #I 014 Terzio, ontwerp-tekening voor figuren Heldenrüst-kammer,keizer Ferdinand I, Wenen KHM,pars I, p.3, Ilg 1889, p.250
- #I 015 toegeschr. Terzio, Aartshertog Ferdinand II in tiomfboog, 1557-58 gemengde techniek op perkament KHM W KK4974
- #I 016 Jan Kozel, detail Burcht en Kleine Zijde, Panorama van Praag 1562, houtsnede in 10 dln (55,5x196,7cm)
- #I 017 Detail zomerpaleis naast de Praagse Burcht, J. Sadeler, vedute, 1606, gravure
- *I 018 Stern [MS]
- #I 019 Adriaan de Vries, buste Keizer Rudolf II, brons, gesigneerd en gedateerd 1603 KHM Wenen Sam.P.u.Kg. inv.nr.5506
- #I 020 Titelblad Samuel Quicchelberg, *Inscriptiones vel tituli theatri (...)* München 1565
- *I 021 Reconstructie van kunstkasten in de Kunstkamer bij kasteel Ambras, reconstructie na 1970
- #I 022 Titelblad P.A.Mattioli *New Kreuterbuch*, in vertaling G. Handsch, Praag 1563 exempl. NKCR 16A50
- #I 023 'Trinkgefäss', collectie Ambras, mogelijk gebruikt bij drinkritueel, cat. Ambras 1998, p.31
- #I 024 Idem 010 na 1557, waterverf op papier, fol. 167, Wenen KHM, Kk.inv-nr.5134
- #I 025 Nissen in trappenhuis Stern [FA]

- *I 026 Anoniem, reconstructie Camillo's theater
- #I 027 Balthasar Englprunner, namen en geboortedata kinderen F&A, Wenen voor 1562 ONB Handschr. Cod.ser. nr. 3981
- #I 028 Del Pozzo, deel fresco op de muur van het Oude Paleis van de Praagse Burcht, uit de tijd van het stadhoudersschap. Fucikova 2003
- *I 029 Maquette directe ommuring, balhuis en Stern op de ingangsverdieping van Stern, permanente tentoonstelling in Stern
- *I 030 Interieur ingangsverdieping Stern gemanipuleerd met een harnas in nis [FA en MS]
- *I 031 Harnas in gereconstrueerde kast Rüstkammer II Ambras
- #I 032 Terzio, ontwerptekening voor figuren Heldenrüstkammer, pars II nr 18., aartshertog Ferdinand II, Wenen KHM, Ilg 1889, p.250

Hoofdstuk 1

- ~1 001 G. degli Avancini.Erz.Ferdinand ziet Philippine Welser,1825Ferdinandeum Innsbruck, inv.nr gem.1099
- #1 002 Zuidduits meester, Philippine Welser, ca. 1557, paneel KHM Schl. Ambras, inv.GG 8012
- #1 003 J.Seissenegger,Maximiliaan II en Ferdinand II, ca.1540, KHM W, GG inv.8191
- #1 004 Kasteel Ambras, Gravure .M.Merians Wereldtopographie, 1649
- #1 005 J. de Flandres,Philips de Schone, ca 1496-1500,KHM,WenenInv GG3872
- #1 006 Mr.Magdalena Legende, Johanna v.Castilië (als weduwe), KHM, Wenen, Inv. GG4450
- #1 007 Mr.St.Jorisgilde, Karel V met Eleonore en Isabella, 1502, KHM Wenen, inv.GG4452
- #1 008 Werkplaats. Hendrik van Lacke (Brussel), Tapijt met de wapens Ferdinand, Anna, Louis, Maria uit een serie voor Margaretha van Oostenrijk, rond haar wapen: 'Fortune Infortune fort une' Museum Budapest, inv.nr. 14764
- #1 009 Tiroomse meester, Ferdinand & Anna en hun 15 kinderen ca.1558, KHM Samml.Ambras, inv.PA 1494
- #1 010 kopie naar Seissenegger,1542,Elisabeth oudste zus van aartshertog Ferdinand , kgin van Polen , papier op hout KHMW GG inv.4696 Deze kleine kopie van Ferdinands was onderdeel van de portretcollectie van aartshertog Ferdinand II
- #1 011 J.Seissenegger, Anna van Beieren, rond 1548, KHMW, inv.GG 3226
- #1 012 Gebedsboek gemaakt voor kardinaal Andreas (1558-1600), Antwerpen na 1576, het jaar van Andreas' wijding, in de medaillons zijn beide ouders Ferdinand en Philippine, ONB, Hofbibliothek Theol. 851
- #1 013 NoordItaliaans, Anna Catharina, ca.1582, KHMW GG inv.7948
- #1 014 nr.J. Seissenegger aartshertog Ferdinand, ca.1540, KHM sl Ambras, inv.3320
- #1 015 an.Duits, Andreas en Karl, Ca.1563, KHMW, GG inv.8033
- #1 016 detail uit Ambras, de gebouwen van de verzamelingen M.Merians *Wereldtopographie*, 1649
- #1 017 Alexander Colin, Bovenzijde grafmonument Ferdinand II van OostenrijkSilberne Kapelle, Innsbruck
- #1 018 Alexander Colin, grafmonument Philippine Welser in de Silberne Kapelle, Innsbruck
- #1 019 Natternzungen Kredenz, Duits rond 1450, verguld met fossiele haaiantanden, quartz, 27 cm, KHMW KK 89
- #1 020 Triomfboog Keizer Maximiliaan I verkleinde kopie Bibl. KHM inv nr D 48480
- #1 021 Weisskunig, fol 103B, 'die Ier und underweysung des jungen W(eiss) K(unigs) Schulz 1888, p.55
- #1 022 Weisskunig, fol 116A, 'Des jungen w(eiss) k(unig) ascendenten in seiner geburt' Schulz 1888, p.63
- #1 023 Weisskunig, fol 147B, 'Geschicktheid der mummerey und kurzweil', Schulz, 1888, p.83
- #1 024 Monogr. NP, Freydal, Mummerei, fol 116, gedat. 1515 pen, penseel, tempera, waterverf KHM Wenen, Kk, inv.nr.P5073
- #1 025 (op de wijze van) Augustin Hirschvogel, Hofburg Innsbr.,1525-35, pentekening
- #1 026 Francesco Terzio naar Seissenegger, Koningin Anna (1503-1547 en twee kinderen, na 1551, kinderen toegev. door Terzio (?), vermoedelijk de jongsten: Helena (1543-1574) en Johanna (1547-1579)
- #1 027 Detail: An.Oostenrijks ca. 1558, hout 28cm x 175 cm. van links naar rechts: Anna en dochters Elisabeth, Anna, Maria, Magdalena, Katharina, Eleonore, Margarete, Barbara, Ursula, Helene en Johanna, KHM Wenen
- #1 028 Weisskunig, fol 101B, 'Aller des jungen w(eiss) k(unig) kurzweil in der jugend geübt', Schulz 1888, p.53
- #1 029 Weisskunig, fol.109B, 'Wie er lernt der syben freyen kunst', Schulz 1888, p.59
- #1 030 Weisskunig, fol.128B, 'Der geschicklichkeit des jungen w k in angebung durch seinen eygenen person in mangerley sprachten vil seinen sectretarien auf einmal', Schulz 1888, p.69
- #1 031 Leerboekmeester, Initiaal met Maximiliaan zijn medeleerlingen, een repetitor en Peter v. Parshal, tekst is afschrift voor Maximiliaan I van Villedieu, Doctrinal, ONB Handsch. Cod. 2289, Ambras 285
- #1 032 Jacob Fladnitz, Latijns conversatieboek met aantek. van Max. I, ONB handschr. Cod 15096 fol. 2r
- #1 033 Maximiliaan tekende zichzelf in krijgsharnas te paard, [det. 1 033]

- #1 034 Belegering van een vesting, pentekening uit leerboek geometrie/vestingbouw, 1600, cat. Rosenberg, p.397
- #1 035 Aanleg van een zeehaven, leerboek geometrie/vestingbouw, 1600 [idem 1034]
- #1 036 Miniatuur uit het portretboek van Hieronymus Beck, medeleerling van aartshertog Ferdinand. Het boek bevat 240 portretjes, copieën van vroeg 16de-eeuwse portretten, KHM Gg inv.nr. 9691
- #1 037 Elisabeth, copie op papier uit de portretverz. A.Ferdinand.II, 13x 10 cm. KHM GG. Inv.nr. 4696
- #1 038 Bartholomeus de Momper, Hof van Brussel, ets/gavure, ingekl. Brussel Kon.Bibl. Prentenkab. S II 11445 plno C
- #1 039 nr Titiaan, Maria van Hongarije, doek, Parijs, Mus.dAD. inv. Pe 243
- #1 040 Lucas Cranach, Maurits van Saksen, deel huwelijkportret, 1541, St.Kunstsamml. Dresden
- #1 041 Francesco Borgani, det. met veduut van plazzo Ducale in Mantua, Museum hert.paleis, inv. 4189
- #1 042 Titiaan en werkplaats, Paus Paulus III Farnese, na 1546, KHM Gg.Inv.nr. 99
- #1 043 'Hollands', detail 'Postreise' aartshertog Ferdinand II, 2e helft 16de eeuw, KHM Ambras, GG 5682
- #1 044 trabant van Graaf Niclas von Serim, strijders tegen de Turken bij Szigetsvar, ingekl/houtsnede, Museum Iohanneum Graz, inv.nr. AG.K 10-786
- #1 045 Francesco Terzio, aartshertog Ferdinand II na 1557 met gulden vlies, doek KHM Wenen inv.nr.GG 7971
- #1 046 Zuidduits meester, Philippine Welser, ca. 1557, paneel KHM Schl. Ambras, inv.GG 8012
- #1 047 Plattegrond Augsburg omstreeks 1550, houtsnede, Augsburg Städtische Kunstsammlungen, inv.47
- ~1 048 Philippine smeekt keizer Ferdinand I om vergiffenis. 19de-eeuws schilderij naar een verzonnen gebeurtenis
- #1 049 Duits, Anna Welser, doek gedat. 1560 Wenen GG 7980
- #1 050 toegeschr.Leone Leoni 1551 Philippine : Divae Philippinae.zilver 55 mm KHM Wien. Toekenning hand Leoni is van Kenner. 1892 Ph..Boeheim 1894 p. 57 wijst op veranderingen en twijfelt aan de datering
- ~1 051 nr. Carl Remshardt ,Vermoedelijke geboortehuis Philippine Welser ca. 1565, gravure ca.1701, Boeheim 1889, z.p.
- *1 052 Kasteel Bürglitz foto
- #1 053 Duits, Katharina von Loxan, doek 1565, doek KHM Wenen, inv.nr. GG 8166
- *1 054 Lavet dat voor Philippine Welser in kasteel Ambras werd ingebouwd. Vocelka/Heller, 1998
- #1 055 Anoniem Duits, Andreas en Karl, Ca.1563, KHMW, GG inv.8033
- #1 056 Gebedsboek gemaakt voor kardinaal Andreas (1558-1600), Antwerpen na 1576, het jaar van Andreas' wijding, in de medaillons zijn beide ouders Ferdinand en Philippine, ONB, Hofbibliothek Theol. 851
- #1 057 handschrift Philippine Welser uit de Ambraser 'Trinkbüchern': 'Ich hoff zu gott, ph w 1567' KHM Wenen, inv.GG 8012, Boeheim 1889

Hoofdstuk 2

- #2 001 Praag uit Hartmann Schedels Welt Chronik, 1493 houtsnede 19,2x51,5 cm. 229v-230r:
- #2 002 Ludwigsvleugel van oude paleis in Praagse Burcht detail uit: Paulus van Vianen tekening, Berlijn Kupferstichkab. Inv.nr. 11933
- #2 003 Foto ingang Wenseslaskapel in St Vituskathedraal. Fučíkova 2003
- #2 004 Buda uit Hartmann Schedels Welt Chronik, 1493, houtsnede 24,2x 52,5cm, 138v-139r
- #2 005 Initial W, referentie aan koning Wladislav , Wladislavzaal Koninklijk Paleis
- #2 006 Wenen uit Hartmann Schedels Welt Chronik, 1493, houtsnede Pannonie, 98v-99r
- *2 007 Reconstructie van de bebouwing van de Burcht tot 1620
  1. locatie tuincomplex sinds 1534
  2. kloff tusen tuinen en burcht
  3. brug over de kloof sinds 1534
  4. St.-Vitus
  5. paleis koning Wladislav
  6. paardentrap
  7. ruimten met o.a. de Landrechtstube
  8. Wladislavzaal
  9. Ludwigvleugel
  10. zg. westelijk paleis
  11. witte toren
  12. bebouwing ontstaan onder Keizer Rudolf II
  13. zalen boven de stallen Rudolf II
  14. Rosenbergpaleis rond 1620
  15. huis van de Burggraaf
- #2 008 Roelant Savery, Burcht, tek. br.,groen, blauwig gewassen, 1604-1609, Fitzwilliam Mus.Cambridge inv.nr 3135

- #2 009 Jan Kozel, detail Panorama van Praag 1562, houtsnede in 10 delen (55,5x196,7 cm)
- #2 010 Prent Aegidius Sadeler, gravure met Wladislav zaal met kramen
- #2 011 decoratie Wenseslaskapel, Chr.figuur is 15de-eeuwse copie nr. Mr Oswald 1370
- *2 012 Burcht vanaf St.Vitus naar het Oosten, torens St Jorisklooster
- #2 013 Wapenschild van de Boheemse koning aan gevel St Vitus. Fučíkova 2003
- #2 014 alliantietapijt [1 008]
- *2 015 plattegrond oude paleis, 1^e verdieping met de ontvangstruimten van de koning, Chotěbor 1995
1. Wladislavzaal
  2. ruimten Boheemse administratie
  3. Landrechtstube
  4. paardentrap
  5. Ludwigvleugel
  6. koninklijk paleis met reconstructies van appartement
- *2 016 Hans Spiess, bouwmeester, zgn. audientiezaal van koning Wladislav. Fučíkova 2003
- #2 017 Nr C.Vermeijen?, Portretdiptiek Koning Ferdinand en koningin Anna, na 1531, Innsbr. TirolerLandesmuseum, inv.114 & 115
- #2 018 Nikolaus Solis, Sila Rasa, ingekleurde ets Muenchen 1568, Beierse Staatsbibl. inv.-Nr. Rar 636
- *2 019 Boekenkasten van de Landrecht, Staatsarchief, boekdelen na 1541 – 1795, Fučíkova 2003
- *2 020 Huis van de Burggraaf, Fučíkova 2003
- *2 021 locatie van het Westelijk of Nieuwe paleis van aartshertog in 1554 verbouwd door Hans Tirol, situatie na ingrijpende verbouwing door architect Janak in 1920-. Fučíkova 2003
- *2 022 Enige overblijfsel uit periode 1554- begane grond paleis aartshertog Ferdinand. Fučíkova 2003
- #2 023 Fresco Wenseslaskapel, met bezoek van koning van Denemarken, cat. Praag 2007
- #2 024 detail uit fresco Wenseslaskapel, bouwmeester met haak Ried? en de Deense koning. De identificatie van Ried is naar mijn weten louter gebaseerd op de datering van het fresco het eind van de 15^e eeuw
- +2 025 Buste Matthias van Arras op het triforium van de St.Vituskathedraal.
- #2 026 Sigismundkapel in St Vitus met grafmonumenten van Boheemse adel
- #2 027 Burcht na de brand van 1541, authent.? Houtsnede. Vancura 1976, p.89 [zie 2041]
- #2 028 Roelant Savery, Brug over kloof, tek. Gesign. Rond 1600 Cambridge Fitzwilliam Mus. 3135
- #2 029 detail fresco met portret van een bouwmeester B. Ried? St Vitus, cat Praag 2007
- #2 030 B. Ried, Wladislavzaal, 1503 [FA]
- #2 031 getordeerde zuilen Benedikt Ried foto Fučíkova 2003
- #2 032 trap naar Wladislav zaal foto Fučíkova 2003
- #2 033 Benedikt Ried, grote ramen in de Waldislavzaal zuidgevel foto [FA]
- #2 034 Noordzijde buitengevel Wladislavzaal foto [FA]
- #2 035 Benedikt Ried zuidzijde facade Wladislavzaal foto [FA]
- #2 036 Zomerpaleis, Fučíkova 2003
- #2 037 Wladislavzaal, Fučíkova 2003
- #2 038 Detail netgewelven Ried in Landrechtstube
- #2 039 Hutský, Figura XIX uit Leven (...) van St Wenselslas, ontvangst van relieken. Hutský repr.1997
- #2 040 Wolmut dak zomerpaleis 1556-57
- #2 041 Burcht na de brand van 1541, Houtsnede. Vancura 1976, p.89. Over de authenticiteit van de prent bestaan twijfels, hoewel er meer 16de-eeuwse prenten van de brandende Burcht bekend zijn. Kozak/Chotěbor 2001
- #2 042 Reconstructie paleis van heren Rosenberg. Chotěbor 1995
- #2 043 Fragmenten van een relief met putto deel van een portaal uit. Pernstein paleis Fučíkova 2003
- #2 044 Scherf met het wapen van Pernstein gevonden in het Pernstein paleis onder het Lobkokovic paleis, Chotěbor 1995, foto Fučíkova 2003
- #2 045 Wapen van Pernstein
- #2 046 Mr. Andrecht, Boheemse standen bijeen in Landrechtstube, houtsnede ca. 1550
- *2 047 Wapens van Boheemse standen in het 'nieuwe' archief van de Landtag. Fučíkova 2003
- *2 048 Doorsnede oude Koninklijk paleis uit Chotěbor 1994
- #2 049 Detail Kozel, Praagse Burcht 1562 [2 009]
- #2 050 Paulus van Vianen tekening, Berlijn Kupferstichkabinet. Inv.nr.11933
- #2 051 Johann Minsinger, 'Notitieboekje' of tafelet van koning Ferdinand, rechter binnenzijde met witte toren van de Praagse Burcht rond 1530, een spiegelverkeerde verbeelding van de vestingmuur en het Westelijk paleis?, gedat. 1529, gesign. Lhotsky 1972, KHM Wenen, Kk. Inv.nr.5378
- #2 052 Eén van de vijf leitjes waarop notities van de hand van koning Ferdinand I [2 051]
- #2 053 Wapen van Johannes Tscherte, koninklijk bouwmeester

- #2 054 Plattegrond uit periode Keizer Rudolf II, Muchka 1988, p.88 pl.5
- #2 055 Det. [2 054] met klustering van ruimten rond de Witte Toren en het paleis van aartshertog Ferdinand II
- #2 056 Jan Kozel, detail westelijk paleis [2009]
- *2 057 Bonifacius Wolmut, orgelvoet/balcon niet op oorspr. plaats in St. Vituskathedraal,
- *2 058 Huidige orgel in St Vitus. foto Fučíkova 2003
- *2 059 'Landrechtstube' foto Fučíkova 2003
- *2 060 B.Wolmut schrijversbalkon in Landrechtstube, achterwand is later ingebouwd
- #2 061 B.Wolmut restauratie van plafond van Landrechtstube, imitatie net gewelven in hout. foto Fučíkova 2003
- #2 062 Tekening met ontwerp stucwerk landrechtstube, Centraal Archief Praag DKM IV- P sv. K.L/190
- #2 063 Sigismund Kapel, tekening van te schilderen voorstelling gestuurd aan koning Ferdinand bij een verantwoording opgesteld voor Hand Tirol door Dr Ludwig Schädin, JKSAK V. 1887, reg. 4204, 30 maart 1553. p. LXIII.
- #2 064 B Wolmut Schets van de inrichting van tuinen/perken naast het zomerpaleis. Rechtsonder: het zomerpaleis, links van het midden tot bovenin traptreden waardoor het zomerpaleis met de ruimten waar tennis werd gespeeld en de plaats van het grote balhuis in 1567, werd verbonden. Dit wijst er ook op dat het terrein voor het zomerpaleis afgerasterd was. In een van de perken herkent Dobalova (2007-2) een veelhoekige houten aquarium.
- #2 065 Domenico del Pozzo fresco 1554 oorspr. op gevel van het oude paleis, de zaal van de Landrecht.Het frescofragment is achter bebouwing verstopt. foto Fučíkova 2003
- #2 066 Jacob Seissenegger, Willem von Rosenberg (1535-1592) ca.1560, Kasteel Nelahozeves.
- #2 067 Een telg uit het geslacht Lobkovic
- #2 068 Rouwstoet koning Ferdinand I 6 augustus 1565 in Wenen, papierrol 1342 cm. Linz Ö.Landesarchiv. Landschaftsakten Bd 14. A IV.1
- #2 069 Alexander Colin, Monument voor Ferdinand I en Anna, oorspr. in 1562 opdracht van Maximiliaan II, onder toezicht van aartshertog Ferdind II begonnen. Keizer Rudolf II, liet in 1576 de beeltenis van zijn vader Maximiliaan II op het deksel toegevoegen. In het schip van St Vitus, Praagse Burcht .
- #2 070 Detail Kozel, Praagse Burcht 1562 [2 009] detail Pernsteinpaleis
- *2 071 Projectie van Rosenbergpaleis Chotebor 1995
- *2 072 Burcht in de 17de eeuw, Chotebor 1994
- *2 073 Lobkovic-Schwartzenbergpaleis op het plein voor de Burcht
- #2 074 Anonieme houtsnede, ruiter in de tuinen voor de Burcht houtsnede, zichtbaar is de noord/westzijde van de Burcht. De ruiter moet zich in de tuinen bevinden, niet ver van de brug over de kloof, ca. 1560
- #2 075 Detail uit Alessandro Baratta, La famosissima e nobilissima città di Genova 1637 gravure Parijs bibl. Des Etampes. Geheel rechts villa Doria Genua aan het water.
- #2 076 Detail uit [2077] Massys Flora, 1561 met achtergrond villa Doria in Genua.
- #2 077 Jan Massys, Flora met zicht op Genua, 1561, Stockholm National Museum
- *2 078 Foto Burchttuinen met uitzicht over de kloof naar St Vitus
- *2 079 De huidige botanische tuin op de plaats die Velius moet hebben geadviseerd op de warme zuidzijde aan de rand van de kloof
- #2 080 Sebasiano del Piombo, portret Andrea Doria, 1520 paneel, Doria Pamphili coll. Rome
- #2 081 Binnenplaats met arcade van Villa Doria in Genua.
- *2 082 reconstructie van het Lustschloss van koning Wladislav Durdik, Chotebor, 2002
- #2 083 Utens, Villa di Dafaggiolo, Florence, Museo Com'Era
- #2 084 Utens, Villa di Castello, Florence Museo Com'Era
- ~2 085 Gravure 19^e eeuw, Ligging zomerpaleis gezien vanaf de Moldau
- #2 086 Zomerpaleis, noordgevel
- #2 087 Kasteel Ambras, plafond 1^e rustkamer met planetarium
- #2 088 Italiaanse steensnijder relief in zwikken van arcade zomerpaleis [MS]
- #2 089 Italiaanse steensnijder relief in zwikken van arcade zomerpaleis, Ferdinand en Anna [MS]
- #2 090 Italiaanse steensnijder, relief Alexander en balustrade zomerpaleis [MS]
- #2 091 Italiaanse steensnijder, detail relief zomerpaleis, gordiaanse knoop [MS]
- #2 092 Italiaanse steensnijder, relief in balustrade zomerpaleis, na 1548, Aeneas en Anchises [MS]
- #2 093 Italiaanse stucwerker, Aeneas vlucht uit brandende Troje, centrale relief Stern, 1557-58 [FA]
- #2 094 Italiaanse steensnijder, Aeneas vlucht uit brandende Troje, kasteel Nelahozeves [FA]
- #2 095 Zingende fontein voor zomerpaleis
- #2 096 Terzio ea. Zingende fontein
- #2 097 An.Z.Ned. Detail schilderij Gezicht op Brussel, Mus.vd stad Brussel Broodhuis, inv.K 1941/1, balspelen op toernooiveld

- #2 098 B. Wolmut Noordgevel grote Balspelhuis in de tuinen ten zuiden van het zomerpaleis, gebouwd vlak na het vertrek van aartshertog Ferdinand II na 1567
- #2 099 B. Wolmut, Grote Balspelhuis [als 2098]
- #2 100 Anonieme aquarel uit een Duits aantekeningenboekje ca. 1598, Gillmeister 1997

Hoofdstuk 3

- ~3 001 Overzicht van waterleiding vanaf de bron: de Witte Berg tot in de Praagse Burcht, 18de eeuw, APH (Archiv Prazkeho Hradu) sbírka planů, c171/1-86 [FA]
- *3 002 Ingangs poort, wildpark Bila Hora, zomer 2008, [eigen foto].
- #3 003 Jachtscene uit der Weisskunig, p.86-87, houtsnede Leonhard Beck, Parforcejacht.
- *3 003A Petr Uličný, projectie van de ligging van het wildpark op de Witte Berg en de Praagse steden, 2007
- #3 004 Pagina uit Jagdtagebuch aartshertog Ferdinand, Bohemen, 1565 ONB Handschr. cod. 7337
- *3 005 Tuinzijde Palazzo del Te Mantua, foto
- *3 006 Allee gezien vanaf toegangspoort in de richting van Stern, 2008 [eigen foto]
- *3 007 Idem, zomer 2008 [foto MS]
- *3 008 Stern, zomer 2008 [foto MS]
- ~3 009 Kaart 'Pulvermagazin' dd. 1756, met verbinding Stern naar keukengebouw, APH [FA]
- #3 010 Giusto Utens, Villa de Medici, schilderij, 1598-99, villa dateert 1443-1452
- *3 011 Ruïne van de muur op de helling achter Stern, 2008 eigen foto
- ~3 012 Tekening van Balhuis achter Stern in 1854 in gebruik als stal. APH [FA]
- *3 013 Foto situatie balhuis begin 20 ste eeuw, [FA]
- ~3 014 Detail van stucwerk ingangsverdieping Stern, [foto van afdruk in gips uit Baum 1877]
- #3 015 Opstand Stern ONB codex min 108/2 [FA]
- #3 016 Ingangsverdieping Stern, ONB codex min 108/4 [FA]
- #3 017 Eerste verdieping Stern, ONB codex min 108/5 [FA]
- #3 018 Zolderverdieping ONB codex min 108/6 [FA]
- #3 019 Kelderverdieping Stern met Italiaanse tekst over fundatieritueel d.d. 25 juni 1555, ONB codex min 108/3 [FA]
- #3 020 Twee punten van Stern Westkant [foto MS 2008]
- ~3 021 Ingangsportaal toegevoegd in 1823 [foto MS 2008]
- *3 022 Stern [foto MS 2008]
- #3 023 Francesco Terzio, aartshertog Ferdinand II in het veldkuras van de 'Adlergarnitur', 1556-57, doek, KHM inv.nr. Gg 8063
- ~3 024 Svatek, prent, 19de-eeuwse fantasie reconstructie Stern.
- #3 025 Veelhoekige toren op de binnenplaats van 'Camillo Castiglione' in Casatico, midden 16^e eeuw
- #3 026 Geometrische figuur van een havenstad binnen een zespuntige stervormige vesting
- #3 027 Trappenhuis Stern [FA]
- *3 028 Kamer ingangsverdieping Stern met digitale plaatsing harnas in nis [FA] [bewerking MS]
- #3 029 Francesco Luchese, zgn 'Spaanse zaal' bij kasteel Ambras, 1570
- #3 030 Centrale hal ingangsverdieping Stern [FA]
- #3 031 Kamer eerste verdieping Stern [FA]
- #3 032 Geometrische figuren in terrazzo op de eerste verdieping Stern, [foto Muchka 2002]
- *3 033 Zolder Stern anno 2002, [foto Muchka]
- #3 034 Detail tegelvloer zolder, [idem]
- ~3 035 Stuckaders ingangsverdieping, [Baum 1877]
- #3 036 Stucplafond centrale hal, midden: Aeneas en Anchises. [FA]
- #3 037 Detail stucplafond gang, vogel met twee koppen [MS 2008]
- #3 038 Detail stuc centrale hal, Manlius [FA]
- #3 039 tekening van ontwerp stucwerk voor de 'Landrechtstube' Praagse Burcht, zie [2 061]
- #3 040 Detail uit stuc Cimon en Pero stijlkenmerk Italiaanse meester groot hoofd zonder nek [FA]
- #3 041 Karakteristiek van een detail van relief in steen van zomerpaleis, groot hoofd zonder nek [MS 2008]
- #3 042 Detail stuc mucius scaevola, slot Nelahozveves [foto Umeni 23 1973]
- #3 043 Detail stuc mucius scaevola, slot Kratochvile [foto Umeni 23 1973]
- #3 044 Detail stuc mucius scaevola, zomerpaleis Praagse Burcht [MS 2008]
- #3 045 Detail stuc mucius scaevola, Stern stuc centrale hal [FA]
- *3 046 Plattegrond Corte vecchia in het Castello de San Giorgio, Mantua
- #3 047 Andrea Mantegna, Mars en Venus: de Parnassus, doek, Louvre, deel decoratie Studiolo Isabella d'Este 1497

- #3 048 Antonio da Sangallo veelhoekige plattegrond Palazzo Farnese, Caprarola 1520
- *3 049 Reconstructie antiquarium Ambras
- #3 050 Detail stuc centrale hal Stern satyr [FA]
- #3 051 Stucwerk in 2e zaal Stern in het centrum Mercurius [FA]
- #3 052 Centrale centrum gang Stern man in veldkuras met krab als schildteken, Mars? [FA]
- #3 053 Satyr en vrouw afgietsel detail stucwerk in Stern [foto van afdruk in gips [Baum 1877]]
- #3 054 Detail uit stucplafond Stern met schetslijnen op de achtergrond [FA]
- *3 055 Stejkals cosmologische en astrologische interpretatie plattegrond Stern [Stejskal 2003, p. 127]
- ~3 056 Gipsafgietsel van figuur Venus, [Baum 1877]
- #3 057 Stucwerk in gang Stern Venus [FA]
- #3 058 Stucwerk zaal Stern detail centrum Cheiron [FA]
- #3 059 Detail stucwerk amor en ram [FA]
- *3 060 Maquette Stern, onderdeel van de vaste opstelling in Stern.
- #3 061 Detail gravure Merian kasteel Ambras, Gravure. M. Merians Wereldtopographie, 1649
'Unterschloss', met 'Rüstkammer', kunstkamer, Bibliotheek en Antiquarium
- *3 062 Vestingwerken aan de Eger foto, koninklijk bouwmeester Ferrabosco was bij de bouw van deze vesting en bij die van andere langs de linie betrokken. Maar veel meer is over zijn rol bij het ontwerp is niet bekend. Deze foto(maker onbekend) toont de flexibiliteit van 16de-eeuwse vestingbouwers bij aanpassingen aan het terrein
- #3 063 Pietro Ferrabosco, Schweizertor Hofburg Wenen. Er is slechts een rekening uit 1553 over de betaling aan Ferrabosco voor schilderwerkzaamheden. De bouwmeester noemt zich echter drie jaar later architect, dus het is aannemelijk dat ook het ontwerp van zijn hand is
- #3 064 Stallburg binnenhof. Ferrabosco was betrokken bij dit, los van de Hofburg gebouwde, paleis voor Maximiliaan II en Maria
- #3 065 Pietro Ferrabosco (ea), het Neugebäude bij Wenen werd vanaf 1562 in opdracht van Maximiliaan II gebouwd. Dit 'Lustschloss' was in omvang vele malen groter dan Stern en met de aanwezigheid van stallen en voorraadschuren veel meer passend bij de Italiaanse villabouw dan Stern bij Praag

Hoofdstuk 4

- #4 001 Detail Dioscurides [zie 4 010]
- #4 002 Hans Bockberger, Keizer Ferdinand I KHM [
- #4 003 Portret Mattioli, uit: Commentarii...-Venetië 1565
- #4 004 Beeldmerk van uitgever Melanchtrich, uit titlepagina ,New Kreuterbuch 1563
- #4 005 Anoniem, Botanische tuin Padua , gravure 2e helft 16e eeuw. De tuin kreeg meteen in 1545 deze vorm.
- #4 006 Blad uit een Herbarium zoals Mattioli en Handsch ook zullen hebben gebruikt, Hippolyt Guarinoni, 1610-1630, Tyloler Landesmuseum NwS.Botanik, inv.nr.01
- #4 007 Anonieme houtsnede, Konrad Gesnerus 'Archiater Tigurnius', naar geschilderd portret
- #4 008 Portret Aldrovandi uit: Ulisse Aldrovandi, Ornithologiae... historiae libri XII, titelblad. Bologna 1599 p.107
- #4 009 Bartolomeus Bruyn, Bernhard Clesius, paneel, na 1530, Wenen KHM.inv.nr. Gg_977
- #4 010 Frontispice Petri Andreae Mattioli, Commentarii in VI libros Pedacij Dioscurides, Basel 1674
- #4 011 Een destillatieoven uit vertaling Dioskurides vertaling Hajek, 1562, houtsnede
- #4 012 P. 1236 en p.1237 van Pietro Andrea Mattioli, Commentarii, Venetië 1565, met een houtsnede van een tak van een vlier
- #4 013 Kaart NoordWesten Italie uit S. Münsters *Cosmographia* uit de vertaling van Mattioli, ed 1600
- #4 014 ingekleurde houtsnede, Tobias Stimmer, portret Sebastiaan van Munster, voor 1589
- #4 015 Portret Mattioli , herk. onbekend
- #4 016 Titelblad *New Kreüterbuch*.Praag 1563
- #4 017 Portret Hajek, uit: *Herbar* de tsjechische vertaling van Mattioli's *Dioscurides* commentaren, Praag 1562
- #4 018 Portret Mattioli uit *Epistolarum Medicina ilium libri quinque* Titelblad Praag 1561
- #4 019 Anoniem portret, Matthaëus Collinus a Choterina, gravure
- #4 020 Florian Abel, detail van ontwerp voor de Cenotaph van keizer Maximiliaan I, tempera op papier, geheel meet 209,5xm x 474cm. Vermoedelijk gemaakt rond 1561.KHM Schloss Ambras inv.nr.Kk.4971
Abel werkte in Praag aan het Innsbruckse project op basis van de ontwerpen van de Triomfboog van Maximiliaan. Mogelijk hadden de kunstenaars rond de aartshertog toegang tot het al dan niet gepubliceerde werk van Maximiliaan.
- #4 021 Handsch manuscript *Tierbuch* 3e band, Index Pisces
- #4 022 Toegevoegde notitie (na redactie?) in manuscript Handsch *Tierbuch* 2e band, cercopitheticus

- #4 023 Manusscript Handsch *Tierbuch 1^e band*, De Unicorn: over de eenhoorn
- #4 024 Houtsnede uit Gesners *Thierbuch (...)* 1551, houtsnede eenhoorn
- #4 025 Pagina uit Aldrovandi *Historia Animalum*, p. 415, de eenhoorns van de hertog van Mantua en Sigismund I van Polen
- #4 026 Eenhoorn, Wenen Naturhistorisches Museum, Zoologische Abt., inv.nr. 7538
- #4 027 Toegeschr. David Fröshl, twee delen van de hoorn van een eenhoorn, perkament in codex, verwijzing naar deze band komt voor in de inventaris van de kunstkamer van Rudolf II 1598. ONB Wenen, codex min. 129, f. 14r.
- #4 028 Kameel uit Conrad Gesner, *Thierbuch (...)*, p.22
- #4 029 Anoniem Italiaans, Lama, doek, 16^e eeuws, KHM Wenen, GG inv.nr 8245
- #4 030 Anoniem Aap op een zgn. Reuzenkaartspel met verso wapen van aartshertog Ferdinand II. Dit spel werd in de Kunstkamer in Ambras bewaard, waterverf op papier, KHM Wenen KK inv.6565
- #4 031 Ulisse Aldrovandi, *Serpentum et draconum historia Historia Animalum*, II, Bologna 1640, p. 316
- #4 032 Handsch waterpas uit manuscript *Tierbuch 4^e band*
- #4 033 Wapen Wilhelm Rosenberg uit Petr Ondrej Matthiolim *Herbar*, in de vertaling van Tadeas Hajek z Hajku, schutblad, Praag 1562
- #4 034 Een destillatieoven uit Mattioli *Herbar* 1562
- #4 035 Liberale, zeespons en zeeslakkenaquarel, aquarel op perkament ONB Wenen Cod.n.2669
- #4 036 Melchior Lorck, Portret Busbecq, houtsnede, gesign. Contantinopel 1557
- #4 037 Anoniem De botanicus en de illuminator, houtsnede
- #4 038 Mattioli, *Castanea equinq.* (paardenkastanje), houtsnede uit *Dioskurides*
- #4 039 Melchior Lorck, houtsnede schildpad
- #4 040 Melchior Lorck, houtsnede giraffe

Hoofdstuk 5

- #5 001 Nikolaus Solis, Het banket tijdens huwelijk, ingekleurde ets München 1568, Beierse Staatsbibl. Inv.-Nr. Rar 636, bij fol.35r.
- #5 002 [Detail 5001] Solis: hoofd van de tafel met onder het baldakijn het bruidspaar en aartshertog Ferdinand II
- #5 003 An. Duits, Reus Bona Riva en 'dwerg Thomerle' eind 16^e, Wenen KHM Gg Inv.nr. 8299
- #5 004 [Detail 5003] met kind of dwerg
- #5 005 [Detail 5001] Solis pronkbuffet en dienende heren
- #5 006 Harnas van de dwerg Tomerle , II.Rustkammer Ambras, inv.nr. WA 421
- #5 007 Bruiloft A.Farnese en M.v. Portugal in Brussel , 1565, feest met mummerei met wildemannen, ingkl. penttek. Album.man.Un.v.Warschau, Kon. Verz. Ms 2b kral, vol.755
- #5 008 [Idem 5007] de dans te Brussel 1565
- #5 009 [Detail 5001] Solis, banket, hoge adel bedient het bruidspaar
- #5 010 Graf van Heren van Lobkovic in St. Vitus Kathedraal
- *5 011 Bouwmeester Augustin, Lobkovic-Schwarzenbergpaleis op het plein voor de Burcht, 1543-1584
- #5 012 Heren als bediende op album huwelijk Farnese Brussel [5 007],
- #5 013 Musici op prent Solis [5 001]
- #5 014 Musici prent het banket uit album huwelijk Farnese Brussel [5007]
- #5 015 Weisskunig, fol.138 b, 'Der junge Weisskunig lernt die Baukunst', Schulz 1888, p.76
- *5 016 Veldherenportretten Francesco Terzio, portret aartshertog Ferdinand II in Adlergarnitur, 1556-57 KHM Wenen Gg inv.nr. 8063 en in constructie 12 zgn. Feldherrenporträts, cat. Ambras 2002, p.76-79
- #5 017 Uit toernooib.Francolin Burgunder, Planckengestech voor Hofburg Wenen, 1560 grav. KHM. Bibl. Codex 13.955
- #5 018 Detail 5 017 voor het publiek geïmproviseerde tribunes
- #5 019 Paleis van Rosenberg Praagse Burcht, reconstructietekening uit: Chotebor 1995
- #5 020 Portret Giulio Romano, houtsnede uit Vasari's *Vite*, Florence 1568
- #5 021 Titiaan, portret van Jacopo Strada, KHM Wenen Gg inv.nr.81
- #5 022 Albrecht Dürer, paleis en tuinen Brussel, pentek. 1520, Bibl. Ac. Voor Schone Kunsten Wenen, inv.nr 2475
- #5 023 Lucas v. Valkenborgh, 'Lente' et decor paleis en tuinen, Brussel, paneel 1587, KHMW Gg 1065
- #5 024 Solis Sila Rasa, ingekleurde ets Muenchen 1568, Beierse Staatsbibl. Inv.-Nr. Rar 636 [5 001]
- #5 025 [als 5 017], Voettoernooi voor Hofburg Wenen 13 juni 1560 grav. KHM. Bibl. Codex 13.955
- #5 026 'Turnierbuch' aartshertog Ferdinand II, na 1557, KHM Wenen Kk. Inv.Nr. 5134 Ferdinand, fol. 69 aartshertog Ferdinand in rood met 'flittergold'
- #5 027 Freydal houtsnede Albrecht Dürer, KHM Kk inv.nr 5073
- #5 028 Toernooiachtige theatrale opvoering uit manuscript *Sarmacia*, fol. 19, ONB, Cod 8091 publ. Panek 2007 p.

- 152-153
- #5 029 Mailander Rüstung, aquarel op papier Bildcodex KHM Wenen, Sammlung für Plastik und Kunstgewerbe, inv.-nr.5250.
- #5 030 Freydal, fol 14. Planckengestech, de ridder met de leeuw in rood (Max I) scoort het punt, KHM Kk inv.nr 5073 KHM Kk inv.nr 5073
- #5 031 Freydal, fol 169, twee onbek. Ridders scoren allebei met het breken van de lans. [als 5030]
- #5 032 Twee zgn Larffen, maskers ‚Moor’ en een ‚Huzaar’, Praagse werkplaats, KHM Ambras inv.WA 284 WA 248
- #5 033 Flügeltartsch, Hongaars? Midden 16de eeuw, KHM Ambras, Inv.nr.WA 494
- *5 034 Paardenmodel met ruiter in husarische Rüstung KHM Hofjagd- und Rustkammer, inv.nr. A 878
- #5 035 [als 5 026] ‚Turnierbuch’ Ferdinand, fol. 167, Ferdinand als huzaar
- #5 036 Pagina uit de beschrijving van Praags toernooi 2 mei 1557, handschr. 16p. Innsbruck Tiroler Landesarchiv, .Pos 175
- #5 037 [als 5 026] ‚Turnierbuch’ aartshertog Ferdinand, fol. 53 Ridder te paard als moor, verscheen bij de Folia in de tuinen.
- #5 038 Franceso Terio (?) Erzherzog Ferdinand in Adlergarnitur 1556-57 KHM W Gem.gal Inv.GG 8063
- #5 039 ‚Adlergarnitur’ ensemble met alle onderdelen, IIIe Rustkammer Ambras,
- #5 040 De rode pronkuitrusting, aquarel op papier Bildcodex III, KHM Wenen, Sammlung fuer Plastik und Kunstgewerbe, inv.-nr.5250. Dit pronkkostuum met paardendek en helm met grote verenbos in rood met goud stond aan een modelpop en op een paardenmodel in de IIIe Rustkammer in Ambras.
- *5 041 Paard en figuur met zgn Romaische Rustung, Wenen Hofjacht und Rustkammer 1545-50. A783, A784, A433
- #5 042 [Detail 5 041] sandaal
- #5 043 Filippo Negroli, Milaan 1541 Rondschild Karel V, Wenen Hofjacht und Rustkammer, A 693a
- #5 044 Weisskunig fol.184B, Die Geschicklichkeit und new erfinding der harnischmeistery, Schulz 1888, p.108
- #5 045 Francesco Terzio, aartshertog Ferdinand met gulden vlies, na 1557, KHM Wenen GG inv.nr.7971
- #5 046 Anoniem, 16e eeuw, centrale plein van Pilsen, pen/aquarel.
- #5 047 Toernooibord Jaroslav Lipssteinsky S Kolowrat, 1550 KHM Wenen Gg. Inv.8350/443
- #5 048 ‚Turnierbuch’ aartshertog Ferdinand II, na 1557, KHM Wenen Kk. inv.nr.5134, fol. 11, ‚die mantenetoderes Anndré Teufel en Julius de Riva’
- #5 049 Sigmund Elsässer, Kolowrat Hochzeit, de lente, KHM Wenen Kk. inv.nr.5269
- #5 050 detail [5 049] ‚godin’, :een man met een masker
- #5 051 Sigmund Elsässer, Hochzeitskodex, oorspr. Ingekleurde prenten op een rol papier, tegenwoordig ingebonden in 18de-eeuwse band New York Public Library Ger. 1582: Ludwig Graff zu Wia als zeegod, Jaroslav Schmirzicki, Franciscus Gerhard en Georg Sigmund Lorch als zeegodinnen.
- #5 052 Detail watermannen [5 051] bij de paarden die de slee met watergod en godinnen.
- #5 053 Aartshertog Ferdinand II als Jupiter, uit ‚Kolowrat hochzeit’ 1580 , KHM Wenen Kk.inv.nr 5269
- #5 054 Freydal 1512-1515, blad 156 Mummerei, KHM Kk inv.nr 5073
- #5 055 Hubert Cailleau, Triomf Keizer Karel V in Valenciennes in 1540, Les Antiques de V. Handschrift 1553, Bibl.Municipale Douai, ms 1183
- #5 056 Triomfboog gebouwd door de stad Antwerpen bij de intocht van Philips II in 1549, uit serie van vijf grote gravures van erebogen, Jacquot, 1960 p.290
- #5 057 Francesco Terio (?) Erzherzog Ferdinand in Adlergarnitur 1556-57 KHM W Gem.gal Inv.GG 8063
- #5 058 Terzio getekende studie, aartshertog Ferdinand [als 1 032]
- #5 059 Aartsh.F II in tiomfboog, toegeschr.Terzio 1557-58 gemengde techniek op perkament KHM W KK 4974 toegeschreven Terzio op grond van overeenkomsten met Imagines cat. Ambras cat. 21.59
- #5 060 Titelpagina Mattioli’s Le Solenni Pompe, uitgegeven Praag 1559
- #5 061 Hutský, Figura XVI uit Leven (...) van St Wenselslas, Wenseslas overtuigt Radislav de strijd te staken, Hutský repr.1997
- #5 062 Hutský, detail uit Figura XV uit Leven (...) van St Wenselslas, Radislav knielt voor de goddelijke verschijning naast Wenseslas, Hutský repr.1997
- #5 063 Jan Kozel en Michael Peterle, Gezicht op Praag, ingekleurde houtsnede, 1562
- *5 064 Plattegrond Merian Praag 1601, met suggestie van de route van Keizer Ferdinand I tijdens zijn intocht 1558, beginnend voor de vesting Vysehrad, langs de stadsmuur van de Nieuwe Stad
- #5 065 Pieter Stevens, tekening Karelsbrug en het eiland Kampa, 1604-07, Praags stadsmuseum, nr. 20 144
- #5 066 Perino del Vaga, ontwerp voor twee triomfbogen voor Keizer Karel V in Genua 1529 Berlijn, St. Museen, Kunstbibliothek Hdz 2131, Gorse 1985, p.240
- #5 067 [als 5 059] Aartsh.F II in tiomfboog, Terzio 1557-58 gemengde techniek op perkament KHM W KK 4974

- #5 068 tentoonstelling van wapens Maximiliaan op praalwagen, werkplaats Dürer (Hans Springinklee?) houtsnede, Silver, 1990, p. 322, pl.7-18
- #5 069 Manuscript Sarmacia, onsteken vuurwerk, kasteel Budyně, fol. 23r, ONB, Cod 8091 publ. Panek 2007, p.156-57
- #5 070 Detail uit G. Romano, fresco zaal v Gigantomachie, Pal del Te, Mantua
- #5 071 Apen op fresco [5 069]
- #5 072 Detail uit gebedsboek Philippine Welser
- #5 073 [als #5 068 tentoonstelling van wapens op praalwagen, werkplaats Dürer (Hans Springinklee?)
- *5 074 Foto kasteel Krivoklat/Bürglitz
- *5 075 Plattegrond Unterschloss Ambras, Auer 1996
- *5 076 Reconstructie kasten in kunstkamer Ambras, Scheicher 1993
- #5 077 Pronkbuffet [det. 5 001]
- ?5 078 Kassiterit, (steen met tin),afkomstig uit Horni Slavkov, Tsjechië, Wenen Natuurhistorisch Museum , Min.-Petrogr.Abr. inv.nr. C 1626, cat Ambras, 2006, nr.3.10
- #5 079 Berg Golgotha, verschillende mineralen en metalen in één steen vermengd, uit Bohemen. KHM Schl.Ambras, Inv.nr. KK 4167. Een handsteen, een brok steen passend in de handpalm werd op grond van de de fantasie stimulerende vorm verzamelobject. Deze steen staat op een houten voet en is voorzien van verguld zilveren huisjes en figuurtjes en bovenop Christus aan het kruis. Cat.Ambras 2006, nr.3.22
- #5 080 Wenzel Jamnitzer, Schrijfdoos zilver 22.7 lang 6cmhoog 10.2 breed Nurnberg rond 1570, binnenin schrijfwaren, inktpot en zandpotje. De diertjes op de deksel en langs de wanden zijn afgietsels in zilver van de natuurlijke objecten, KHM Wenen KK inv.nr.1155-1164
- #5 081 Melchior Lorck, houtsnede, portret Quislain Busbecq, na 1560
- #5 582 Chinees porselein, hoogte 6.1 tot 14,4 cm, China Ming, Chia-Ching midden 16^e. KHM Ambras inv.nr PA 1082, P 2675, PA 1084
- #5 083 Giuseppe Arcimboldo, Maximiliaan II en Maria van Spanje met Anna, Rudolf en Matthias, eind 1553, doek KHM Wenen GG inv.nr.3448
- #5 084 Idem #5 017, Voettoernooi voor Hofburg Wenen 13 juni 1560, grav. KHM. Bibl. Codex 13.955
- #5 085 Alexander Colin, grafmonument Ferdinand I, Anna en Maximiliaan II, St-Vituskathedraal Praag

Summary

- S 001 = #5 057 Francesco Terio (?) Erzherzog Ferdinand in Adlergarnitur 1556-57 KHM W Gem.gal Inv.GG 80
- S 002 = #2 001 Praag uit Hartmann Schedels Welt Chronik, 1493 houtsnede 19,2x51,5 cm. 229v-230r:
- S 003 = #I 020 Titelblad Samuel Quicchelberg, Inscritiones vel tituli theatri (...) München 1565
- S 004 = *2 086 Zomerpaleis, noordgevel foto [FA]
- S 005 = #I 008 Godin detail uit Sigmund Elsässer, Innsbr 1580, ingekleurde gr. Wenen KHM, Kk inv.nr.5269
- S 006 = #5 031 Freydaal, fol 169, twee onbek. ridders scoren allebei met het breken van de lans {als 5030}
- S 007 = #1 023 Weisskunig, fol 147B, 'Geschicktheit der mummerey und kurzweil', Schulz, 1888, p.83
- S 008 = #3 026 Geometrische figuur van een havenstad binnen een zespuntige stervormige vesting
- S 009 = #1 002 Zuideuws meester, Philippine Welser, ca. 1557, paneel KHM Schl. Ambras, inv.GG 8012
- S 010 = #2 041 Burcht na de brand van 1541, Houtsnede. Vancura 1976, p.89. Over de authenticiteit van de prent bestaan twijfels, hoewel er meer 16de-eeuwse prenten van de brandende Burcht bekend zijn. Kozak/Chotěbor 2001
- S 011 = #2 030 B. Ried, Wladislavzaal, 1503 [FA]
- S 012 = #2 089 Italiaanse steensnijder relief in zwikken van arcade zomerpaleis, Ferdinand en Anna [MS]
- S 013 = *3 007 toegangsallee met zicht op Stern, zomer 2008 [foto MS]
- S 014 = #3 036 Stucplafond centrale hal, midden: Aeneas en Anchises. [FA]
- S 015 = *3 028 Kamer ingangsverdieping Stern met digitale plaatsing harnas in nis [FA] [bewerking MS]
- S 016 = #4 003 Portret Mattioli, uit: Commentarii...-Venetie 1565
- S 017 = #5 048 'Turnierbuch' aartshertog Ferdinand II, na 1557, KHM Wenen Kk. inv.nr.5134, fol. 11, 'die mantenetoderes Anndré Teufel en Julius de Riva'
- S 018 = *5 064 Plattegrond Merian Praag 1601, met suggestie van de route van Keizer Ferdinand I tijdens zijn intocht 1558, beginnend voor de vesting Vysehrad, langs de stadsmuur van de Nieuwe Stad
- S 019 = #5 068 tentoonstelling van wapens Maximiliaan op praalwagen, werkplaats Dürer (Hans Springinklee?) houtsnede, Silver, 1990, p. 322, pl.7-18
- S 020 = #5 085 Alexander Colin, grafmonument Ferdinand I, Anna en Maximiliaan II, St-Vitus Kathedraal Praag
- S 021 = #5 059 Aartsh.F II in tiomfboog, toegeschr.Terzio 1557-58 gemengde techniek op perkament KHM W KK 4974 toegeschreven Terzio op grond van overeenkomsten met Imagines cat. Ambras cat.21.59